20.93891, 1 Sem

NAM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 2837 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ SÁU 1er JANVIER 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm.	Các làng và các công-sở	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
	6$00	»	3.00	1.50	0.50
	9$90	8.00	3.50	1.75	0.60
	6$36	8.00	3.20	1.60	0.55
	6$30	8.00	3.20	1.60	0.55
	6$60	9.00	3.30	1.65	0.60
	12$00	»	6.00	3.00	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 4624

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 Lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le cm.
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

TRUNG-BẮC TÂN-VĂN
Chúc mừng năm mới

Một phần thế-kỷ hai-mươi đã gần qua

Theo dương lịch thì sang năm mới này là năm 1926, thế là một phần tư thế-kỷ đã qua rồi, trong cái thời-kỳ hai mươi năm năm giới, thật có nhiều việc ta nên ghi nhớ. Trước hết hãy nói việc thế-giới: từ khi bắt đầu sang thế-kỷ hai mươi nay, đầu nhất thì cuộc Nhật Nga chiến-tranh, rồi đến cuộc đại chiến Âu-châu, lại còn việc cách-mệnh ở Tàu, việc công-sản ở Nga, sau hết đến việc động đất ở Nhật bản, bao nhiêu là việc binh qua, việc biến đổi, việc tai dị, thật là kinh thiên động địa, xưa kia chưa từng có bao giờ, khiến cho ai nghe nói cũng choáng óc điếc tai mà lấy làm khiếp sợ. Lại còn khoa học phát minh, cơ khí tinh xảo, nào là tàu bay, nào là vô tuyến điện, xuất hiện ra ở trước con mắt người ta, thật càng ngày càng lạ và càng nhiều, cũng đủ nghiệm sự tiến-hóa của nhân-loại biết chừng nào vậy.

Thử nói đến tình thế nước Pháp; nước ta ở dưới quyền bảo-hộ của nước Pháp, nước Pháp thịnh hay suy, mạnh hay yếu, cũng có quan hệ đến số phận nước nhà, trong năm năm giới đất cát bị tàn phá, tiền của bị hao hụt, nhân dân bị tử thương, sự thiệt hại cũng thật là đau đớn, nhưng ngoài thì hết sức giữ cuộc giao hiếu với liệt cường, trong thì gia công bồi dưỡng tu bổ, cho nên khí lực cũng đã hồi phục được dần dần, mà vẫn chiếm được cái địa-vị rất cao ở trong thế-giới.

Sau hết thử xét xem cái cuộc tiến-hóa ở nước Nam ta. Nước Pháp sang kinh-lý cõi Đông-dương, tuy đã già một nửa thế-kỷ nay, nhưng vì trước kia người Nam mình kiến-văn hãy còn eo hẹp, tri-thức chưa được mở mang, chính phủ bảo-hộ chỉ gọi là sửa đổi ít nhiều, mà không chịu đại-đoạn cải-cách, chính-thể nhân cũ, học-thuật nhân cũ, đến lận cuối thế-kỷ thứ mười chín, nước Nam tuy ở dưới quyền bảo-hộ của nước Pháp, mà trong nước toàn là hư hại, cơ-hồ vẫn là một nước cũ ở cõi Á-đông.

Từ khi bắt đầu sang thế-kỷ hai mươi này, nhờ cái phong-trào kích-thích ở Á-đông, người mình mới giật mình tỉnh ngộ, biết rằng cái lối cũ của mình không hợp với cái thời-đại văn-minh, mà một lòng khuynh-hướng về lối mới. Chính-phủ xét biết người Nam tư-tưởng đã thay đổi, đã đến cái trình-độ tiến-hóa và cái thời-đại duy-tân, mới mở đường khai hóa, công việc trong nước mới hết đầu thay đổi dần dần, bỏ lối khoa cử, mở rộng học đường, hương-chính thì thực-hành cải-lương, thực-nghiệp thì gia công kích khuyến. Người Nam đã từ biết cái cách thức cũ của mình là hủ lậu, và cái sự cải cách của chính-phủ là tốt là hay, mới hết lòng tán theo, mà đua đòi nhau về con đường mới, người này lập công xưởng, người kia mở thương-hội, báo-quán và sách quốc-ngữ xuất hiện cũng một ngày một thêm, cái phong-trào chấn-hưng quốc-văn và cái phong-trào chấn-hưng thực-nghiệp, chan trải đã gần khắp trong nước, mà nhân dân đến công nhận là việc thiết-thời. Tuy chưa dám nói rằng cuộc tiến-hóa ở nước Nam bây giờ, đã thật có kết quả hay, mà từ khi sang thế-kỷ hai mươi này, cũng đã có nhiều điều cải quan, không phải là nước Nam từ thế-kỷ mười chín giờ về trước.

Lại vào khoảng mấy tháng nay, từ khi được nghe tin quan Toàn-quyền Vareane là một người có danh tiếng ở trong đảng xã-hội, là người chính-trị am hiểu, độ lượng khoan hồng, đã nhận trọng nhiệm ở cõi Đông-pháp; lại từ ngày ngài bước chân đến cõi Đông-dương, tuy thì giờ còn ít, chưa được thấy cái chính-trị thi thố của ngài, nhưng được nghe những lời ngài diễn dụ, và một vài việc làm ơn rộng rãi cho người Nam, thì ai cũng cổ vũ hoan nghênh mà một lòng tin cậy ở chính phủ. Nhưng ta thử xét xem, từ khi nước Pháp sang kinh lý cõi Đông-dương đến nay, vẫn là tùy cái thời thế biến đổi và cái trình độ tiến-hóa của nhân dân, mà dần dần thi thiết. Ta bây giờ gặp lúc vận-hội mới mang, chính là cái cơ-hội tốt để đua đuổi trên con đường tiến-hóa, ta phải tự ta lo cho có đủ tư-cách, để mong chính-phủ dìu-dắt cho. Vậy bà con ta nên suy nghĩ cho rộng xa, đừng giữ cái tư-tưởng hẹp-hòi như trước nữa; phải có lòng yêu nước, phải biết nghĩa hợp đàn, đừng có lừa dối nhau, khuynh loát nhau, hà hiếp nhau, đừng có chỉ cầu lấy ích-lợi riêng của mình, mà không nghĩ gì đến đồng bào đến tổ-quốc, bao nhiêu cái tinh hư thói xấu, đã làm cho mình hèn yếu khốn khổ, đừng trong vòng liệt bại đã bao nhiêu năm, ta đều hết lòng sửa đổi lại. Người có quyền chính-trị thì lo hết cái bổn-phận của mình, lo tính sự lợi ích cho nhân dân, mà bớt cái ngón bóp nặn vơ vét, người có quyền giáo dục thì lo hết cái bổn-phận của mình, hết lòng khai đạo du-lịch, để đúc hồn mở óc cho bọn con em, những nhà tư-bản thì nên lợi dụng đồng tiền, mở mang các công cuộc to lớn, trước đã thu được mối lợi to cho mình, sau lại chấn hưng được thực-nghiệp cho nước; những người có trách-nhiệm ở các chốn thôn quê, nên lấy lời lẽ khôn khéo mà giảng dụ cho dân em, bỏ những thói tranh dành kiện cáo để thực-hành công việc cải-lương. Nói tóm lại, nếu người mình ai cũng biết cái bổn phận làm dân, mà hết cái nghĩa-vụ đối với nước; chính-phủ thấy mình trình-độ đã khá khá, tất là thực-hành cái chính-sách rộng rãi, mà khai phóng cho dần dần, thì mối hạnh-phúc của dân-tộc Việt-Nam, vận mệnh của xã-hội Việt-Nam, đã bắt đầu gây dựng tự đầu thế-kỷ hai mươi, trong ba phần tư thế-kỷ sau này, tất cũng có lúc được kết-quả hoàn mãn, thỏa thấn lòng ước vọng của chúng ta bây giờ vậy.

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 29 Décembre 1925

Tại nghị-viện nước Pháp

Thứ-dân nghị-viện họp cả đêm để xét xong sổ chi-tiêu.

Tòa nội các với việc tài-chính

Buổi sáng hôi - đồng các quan thượng-thư đã cho pháp M. Doumer thay mặt tòa nội-các để trình nghị viện các bản dự án tài-chính. M. Doumer có nói bản phán-án của đảng, có nhiều khoản hay để dàng về năm 1927, chứ về năm 1926 này thì cần phải trả cho có liền ngay mà bản dự án của đảng thì không thể đặt được mục đích ấy.

Về những khoản của các ông thượng thư về đảng xã-hội cấp tiến xin lánh trừ không ưng thuận, thì các báo có đăng lời của M. Briand tuyên bố về việc ấy, mà các báo cho là lời rất quan trọng. Theo như lời báo *Journal* thì M. Briand có nói: Các quan thượng thư từ nay định từ chức, thì trong 24 giờ sẽ có người thay ngay. Ông nói ngày nay không phải là lúc gây nên những buổi khủng hoảng nữa, nhưng là lúc phải sẵn lao, phải hi-sinh, cần nhu bỏ quyền-lợi, thì của Đảng cũng phải thế. Ông nói rằng: Ông không phải là người chủ trương một việc bội-phản. Tôi không chịu để những người dùng mưu mô hiểm ám đánh đổ, tôi sẽ cùng các quan thượng-thư ngày nay, hoặc với các quan thượng-thư sau này phân-giải mọi lẽ với hai nghị-viện.

Báo *Figaro* nói lời nói ấy, thực là một lời cương nghị, và đứng dẫn như thế một tia ánh sáng chiếu rọi vào đám sương mù.

Báo *Écho de Paris* nói chắc rằng các quan thượng-thư sẽ giữ mối đồng tâm với nhau, và ngày hôm qua M. Chautemps có khuyên các quan thượng thư bận ông chớ nên hấp tấp cùng rời.

Báo *Ère nouvelle* cũng nói đảng Xã-hội chưa quyết nghị về việc dự vào quyền chánh hay không, thì đánh đổ tòa nội-các rất là nguy hiểm, và vô nghĩa lý.

Báo *Petit Parisien* nói lẽ ban tài chánh chưa quyết nghị xong, thì các quan thượng-thư về tả đảng liên-hiệp đoàn vẫn còn lưu chức.

Lúc sau cùng, có tin rằng các quan thượng-thư đã hiệp ý nhau, Tết cả các quan thượng-thư trong tòa nội-các đã tỏ ra hiệp ý nhau. Trong sáu bản dự án tài-chánh của chánh-phủ có định thanh giảm thêm nhiều khoản, chỉnh-đốn lại việc thu thuế, đặt một khoản thuế về hàng hóa xuất cảng, một khoản thuế về việc buôn bán ở ngân thị, tăng giá bán thuốc lá, đặt một khoản thuế về các sổ tiền giá nợ. Về các khoản ấy có thể trù thêm được hiệu, để thu vào số tiền là 45.00 triệu, và mỗi năm có thể hoàn nhà Pháp quốc ngân hàng được 2.000 triệu và hoàn công trái được 2.500 triệu.

Việc ở Maroc.

Đại-tướng Boisbut, chuẩn bị binh đạo quân thứ 19 ở Alger và đại-tướng Naulin chuẩn bị binh giá ở Maroc, hai bên đều tiến với nhau.

Trận đánh ở miền Taza mọi sự được như ý.

Việc ở nước Đức

Số người thất nghiệp ở Đức tăng lên. Ở các miền tỉnh bình, thì cứ một nghìn người thợ lại có 17 người thất nghiệp, và ở các miền khác thì cứ 2.000 người thợ lại có 11 người thất nghiệp.

Hoa-kỳ với nước Pháp

Ở Washington có điện tín gửi đến báo *New York Herald* nói rằng M. Andrews, nguyên thượng thư bộ ngân-khố sẽ đệ trình nghị-viện một khoản nói rằng số tiền thuế của người Pháp phải đóng tính bằng 20% tiền lợi tức ngoại là gấp đôi người Hoa-kỳ vậy xin người Hoa-kỳ nên khoan dung với nước Pháp về việc hoàn trái. Trong khoản ấy lại nói vì không có người Hoa-kỳ đóng đồi Pháp, để thay lời nước Pháp bày tỏ mọi lẽ, nên công-chúng bị khi trả luôn. Trong khoản ấy lại nhắc đến việc nước Pháp giúp nước Hoa kỳ trong buổi chiến-tranh, và sau buổi chiến-tranh độc-lập, và trong buổi Âu chiến mới rồi nước Pháp bị tổn người hại của rất nhiều.

Việc nước Nhật-bản

Tử tước Otabe, có chân trong hội đồng cơ-mật, và nguyên thượng-thư bộ tư-pháp tạ thế. (*Indopacifi*)

Tình thế tòa nội-các nước Pháp

Các báo nói nếu tả đảng cấp-tiến không phủ-tá cho tòa nội-các, tất lại thứ dân nghị viện, tòa nội các không được đại đa số với mình. M. Renaudel cũng công nhận điều ấy.

Báo *Matin* có bài khuyên đảng xã-hội nên dự vào quyền chính.

Ab el-Krim

M. Briand chưa đáp lại giấy của M. Canning là phái-viên của Ab-el Krim xin vào yết-kiến.

Tại hội-đồng các quan thượng thư

Hội-đồng các quan Thượng-thư sang chuẩn các chương-trình tài chính của M. Doumer.

(*Havas*)

NGÀY LỄ TẤN-TÔN

Ngày lễ Tấn-tôn là lễ tôn Đông-cung Hoàng-thái tử lên nối ngôi, thì đình-thần đã nhất định lấy ngày 24 tháng 11 ta tức là ngày 8 janvier 1926 thì cử hành.

Nay mai Tự-quán về đến Saigon thì có ba vị vào ngồi ghế là quan Hình-bộ Thượng-thư Trần-đình-Đắc thay mặt các quan Triều-thần, quan quản-lý Trị-vệ Nguyễn-hữu-Tuỳ thay mặt các quan Nội-thần; quan hiệp-tá Tôn-thất-Trạm thay mặt Hoàng-gia. Quan Khâm-sứ Pasquier cũng vào đón tại Saigon. Còn những nghị nghênh giá ở bến tàu Tourane và ở nhà ga Huế thì viện Cơ-mật hiện đương thương nghị.

NIÊN-HIỆU MỚI

Niên-hiệu của Tân-quân hiện nay Nội-các đã lựa được sáu chữ, đệ nay mai Đông-cung về đến nơi sẽ chọn lấy hai chữ. Sáu chữ ấy là «Đại-Đồng», «Dũ-ninh» và «Quốc-phong».

LỄ NINH-LĂNG

Ngày cử-hành lễ Ninh-lăng thì sở Khâm thiên-giám đã chọn được ngày 16 tháng chạp ta tức là ngày 29 janvier 1926. Qua ngày 18 tức là ngày 31 janvier thì phụng-an Huyền-cung nghĩa là hầu đưa Tử-cung vào trong huyệt. Linh-giá sẽ theo đường bộ, từ cửa Hiền-nhơn lên đến nơi Tân-lăng tính ra đi mất hai ngày.

Trước khi sẽ Đông-lý đã định đáng thật nhiều long-thuyền để đưa Linh-giá đi đàng thủy, nhưng nay viện Cơ-mật định lại đi đàng bộ, vì rằng về tiết này mưa gió không chừng, sợ không khỏi có điều trở ngại.

Hiện nay bộ Công đã khởi công làm các lê-điện, thổ-địa. Phủ Thừa-thiên đã sửa sang các đường sá cầu cống, còn những bản án và các đồ minat-khí thì Hội-đồng Đông lý tang-nghi đã làm xong được sáu bảy phần rồi.

Nhân dịp tết Nguyên-đán Tây, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 2688 đến ngày thứ bảy 2 Janvier 1926 mới ấn-hành.

Việc Trung-hoa

Tin Đông kinh — Cứ theo như tin ở Bắc-kinh, vì bộ sứ thần Nhật phản kháng kịch-liệt, nên những người Nhật bị giam đã được thả. Còn viên hạ sĩ quan bị bắt mới đây, thì không rõ bây giờ làm sao.

Tin Bắc-kinh. — Một phần quốc dân quân đi về Đại-cô, một phần đi về Mã-nhân, một phần thì đóng ở đường vào Thiên-tân, đường vào Bắc-kinh và các nhà ga.

Trái với bản giao-ước liệt quốc, hiện nay ở Thiên-tân quốc dân quân còn 1.000 người đóng, các tướng chiến thắng cãi cọ nhau về việc chia nhau các đồ lấy được của Lý-cảnh-Lâm.

Tướng Ôn, về quân đội của Quách-tùng-Linh hiện ở Sơn-hải-quan. Ông có ý muốn theo về Trương tác-Lâm, và thu tàn binh đến đóng chặn đường hỏa xa ở Thanh-châu-phủ.

(*Indopacifi*)

Về việc thông với nước Nga

Chương-thái-Viêm cho Phụng-ngọc-Tường gạo thông với nước Nga là vì lợi riêng mà bán nước, lại thừa nhận cho Ngoại mông được độc lập, có điện đi các nơi kể tội Phùng, có nói đến cả Ủông-tinh-Vệ và Trương-thạch-Giai ở Quảng-châu.

Từ-thu-Sanh với Đoàn-kỳ-Thụy

Từ-thụ-Sanh có thông điện cho các tỉnh nói rằng muốn thu thập được cái thời cục rối loạn ngày nay, trừ phi các tỉnh đều một lòng tôn Đoàn-kỳ-Thụy làm chủ trương thì không có phương pháp gì nữa.

Việc Nhật-bản xuất binh

Chính-phủ Bắc-kinh lấy việc Nhật-bản đem quân đến Phụng-thiên là trái với bản điều ước Trung-Nhật, đã gửi điện phản kháng.

Chính phủ Nhật đối với việc xuất binh lấy cũng còn trù trừ, chỉ vì người Nhật ở Phụng-thiên, muốn mượn thế lực của chính hữu đảng xui đục chính phủ xuất binh đó mà thôi.

M. Phương-trạch là công sứ Nhật ở Bắc-kinh có tuyên ngôn rằng bản chính phủ đối với việc nội loạn Trung-hoa vẫn giữ trung-lập, sẽ đi mang binh đến Phụng-thiên là cốt để bảo hộ sinh mệnh và tài sản cho người Nhật ở đó mà thôi.

(*Dịch báo Tân*)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Ở làng tôi có một người dân bà đi lấy chồng, nhưng bỗ mẹ chồng ngu ơn, không có của gì cả cho cả. Hiện nay bỗ mẹ chồng người ấy đều chết cả rồi. Hai vợ chồng người ấy chung mua được ngót một trăm bạc ruộng, rồi người chồng đi lính khố đỏ sang Pháp, chẳng may bị chết ở bên ấy, mà hai vợ chồng người ấy chưa được đứa con nào cả. Nay người vợ tiếp được tin chồng chết thì muốn bán số ruộng ấy đi để chiếu bên họ nghĩa chồng thì có phép bán được số ruộng ấy không?

LỜI ĐÁP. — Người vợ ấy chỉ được hưởng hoa lợi cho đến khi chết, chứ không có phép bán được, vì ruộng ấy là tài sản của chồng thì phải thuộc về những người thừa kế của chồng.

Pn h.-L.

BÀI DIỄN-VĂN CỦA QUAN TOÀN-QUYỀN VARENNE TẠI HỘI-ĐỒNG CHÍNH-PHỦ THƯỜNG NIÊN

(*Tiếp theo*)

Thưa các ngài, có lẽ bây giờ tôi mới nhận ra rằng bài trần-tụ này dù chỉ ý tôi không muốn làm một bản chương-trình mà cũng có cái vẻ là bản chương-trình rồi. Cái tổng đó làm cho tôi phải sợ, tôi đã từng nhắc lên nói như thế. Vậy hay rằng còn gì làm xiêu lòng người và còn gì để dãi bằng bày trước ra một cái chương-trình có chi lớn, cái gì cũng bao-quát đến mà chẳng rõ đến cái gì, khiến cho người tuyên-ngôn chương-trình ấy cũng chẳng đoan-hứa gì cả. Nhưng ngay từ hôm tôi mới tới đây, tôi vẫn phòng-ngừa cho khỏi bị xiêu về cái thói ấy.

Mông-mênh quá, những điều tuyên-bố ra thường mông-mênh quá, mà rất cục thật chẳng có gì. Đem qui thành những định-tắc rõ ràng, thì những lời ấy chẳng qua như ngọn lửa thắng thiên, vừa vụt bốc lên rực-rỡ, nhưng chưa kịp rơi thì mất đất đã tắt mất rồi. Thưa các ngài, cái thú phiêu thắng-thiên và cái ưa hàng-biện ấy, chắc chẳng bao lâu các ngài sẽ nhận thấy cái chỗ khoa cũng của nó hàng-hiệu, cái chỗ giả-dối của sự nhiệt-thành, mà kết cục thì chỉ kẻ nào đứng những cách ấy lại là kẻ bị lừa-dối trước. Kẻ ấy tự yên-ổi lòng mình mà chẳng yên-ổi được lòng ai cả. Đây tôi nói qua đến [illegible]

Do Viện Khoa học Việt Nam cung cấp (Vietnam Academy of Science) trong khuôn khổ dự án Bảo tồn Sách Xưa Quốc tế (International Rare Book Preservation) (microfilms của Đại học Cornell)

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Trung-Bắc Tân-Văn	Trung-Bắc Chủ-Nhật	Trung-Bắc Tân-Văn và Trung-Bắc Chủ-Nhật	Trung-Bắc Tân-Văn và Đông-Dương	Trung-Bắc Chủ-Nhật và Đông-Dương	Trung-Bắc Tân-Văn, Trung-Bắc Chủ-Nhật và Đông-Dương
Một năm.	6 $ 00	3 $ 50	6 $ 50	6 $ 50	6 $ 50	12 $ 00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	1.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur délégué : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N° 4624

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 l. gnes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . .	0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . .	2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales.	1 $ 50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

TRUNG-BẮC TÂN-VĂN
Chúc mừng năm mới

Một phần thế-kỷ hai-mươi đã gần qua

Theo dương lịch thì sang năm mới này là năm 1926, thế là một phần tư thế-kỷ đã qua rồi, trong cái thời-kỳ hai mươi nhăm năm giời, thật có nhiều việc ta nên ghi nhớ. Trước hết hãy nói việc thế-giới : từ khi bắt đầu sang thế-kỷ hai mươi nay, đầu nhất thì cuộc Nhật Nga chiến-tranh, rồi đến cuộc đại chiến Âu-châu, lại còn việc cách-mệnh ở Tàu, việc công-sản ở Nga, sau hết đến việc động đất ở Nhật bản, bao nhiêu là việc binh qua, việc biến đổi, việc tai dị, thật là kinh thiên động địa, xưa kia chưa từng có bao giờ, khiến cho ai nghe nói cũng choáng-óc điếc tai mà lấy làm khiếp sợ. Lại còn khoa học phát minh, cơ khí tinh xảo, nào là tàu bay, nào là vô tuyến điện, xuất hiện ra ở trước con mắt người ta, thật càng ngày càng lạ và càng nhiều, cũng đủ nghiệm sự tiến-hóa của nhân-loại biết chừng nào vậy.

Thứ nói đến tình thế nước Pháp ; nước ta ở dưới quyền bảo-hộ của nước Pháp, nước Pháp thịnh hay suy, mạnh hay yếu, cũng có quan hệ đến số phận nước nhà, trong năm năm giời đất cát bị tàn phá, tiền của bị hao hụt, nhân dân bị tử thương, sự thiệt hại cũng thật là đau đớn, nhưng ngoài thì hết sức giữ cuộc giao hiếu với liệt cường, trong thì gia công bồi dưỡng tu bổ, cho nên khí lực cũng đã hồi phục được dần dần, mà vẫn chiếm được cái địa-vị rất cao ở trong thế-giới.

Sau hết thứ xét xem cái cuộc tiến-hóa ở nước Nam ta. Nước Pháp sang kinh-lý cõi Đông-dương, tuy đã già một nửa thế-kỷ nay, nhưng vì trước kia người Nam mình kiến-văn hãy còn eo hẹp, tri-thức chưa được mở mang, chính phủ bảo-hộ chỉ gọi là sửa đổi ít nhiều, mà không chịu đại-đoạn cải-cách, chính-thể nhân cũ, học-thuật nhân cũ, đến tận cuối thế-kỷ thứ mười chín, nước Nam tuy ở dưới quyền bảo-hộ của nước Pháp, mà trong nước toàn là hư hại, cơ-hồ vẫn là một nước cũ ở cõi Á-đông,

Từ khi bắt đầu sang thế-kỷ hai mươi này, nhờ cái phong-trào kích-thích ở Á-đông, người mình mới giật mình tỉnh ngộ, biết rằng cái lối cũ của mình không hợp với cái thời-đại văn-minh, mà một lòng khuynh-hướng về lối mới. Chính-phủ xét biết người Nam tư-tưởng đã thay đổi, đã đến cái trình-độ tiến-hóa và cái thời-đại duy-tân, mới mở dường khai hóa, công việc trong nước mới hết đầu thay đổi dần dần, bỏ lối khoa cử, mở rộng học đường, hướng-chính thì thực-hành cải-lương, thực-nghiệp thì gia công kích khuyến. Người Nam đã tự biết cái cách thức cũ của mình là hủ lậu, và cái sự cải cách của chính-phủ là tốt là hay, mới hết lòng tuân theo, mà đua đuổi nhau về con đường mới, người này lập công xưởng, người kia mở thương-hội, báo-quán và sách quốc-ngữ xuất hiện cũng một ngày một thêm, cái phong-trào chấn-hưng quốc-văn và cái phong-trào chấn-hưng thực-nghiệp, chan trải đã gần khắp trong nước, mà nhân dân đến công nhận là việc thiết-thời. Tuy chưa dám nói rằng cuộc tiến-hóa ở nước Nam bây giờ, đã thật có kết quả hay, mà từ khi sang thế-kỷ hai mươi này, cũng đã có nhiều điều cải quan, không phải là nước Nam từ thế-kỷ mười chín giờ về trước.

Lại vào khoảng mấy tháng nay, từ khi được nghe tin quan Toàn-quyền Varenne là một người có danh tiếng ở trong đảng xã-hội, là người chính-trị am hiểu, độ lượng khoan hồng, đã nhận trọng nhiệm ở cõi Đông-pháp ; lại từ ngày ngài bước chân đến cõi Đông-dương, tuy thì giờ còn ít, chưa được thấy cái chính-trị thi thố của ngài, nhưng được nghe những lời ngài diễn dụ, và một vài việc làm ơn rộng rãi cho người Nam, thì ai cũng cỗ vũ hoan nghênh mà một lòng tin cậy ở chính phủ, Nhưng ta thử xét xem, từ khi nước Pháp sang kinh lý cõi Đông-dương đến nay, vẫn là tuỳ cái thời thế biến đổi và cái trình độ tiến-hóa của nhân dân, mà dần dần thi thiết. Ta bây giờ gặp lúc vận-hội mở mang, chính là cái cơ-hội tốt để đua đuổi trên con đường tiến-hóa, ta phải tự ta lo cho có đủ tư-cách, để mong chính-phủ dìu dắt cho. Vậy ba con ta nên suy nghĩ cho rộng xa, đừng giữ cái tư-tưởng hẹp-hòi như trước nữa, phải có lòng yêu nước, phải biết nghĩa hợp đàn, đừng có lừa dối nhau, khuynh loát nhau, hà hiếp nhau, đừng có chỉ cầu lấy ích-lợi riêng của mình, mà không nghĩ gì đến đồng bào đến tổ-quốc, bao nhiêu cái tính hư thói xấu, đã làm cho mình hèn yếu khốn khổ, đứng trong vòng liệt bại đã bao nhiêu năm, ta đều hết lòng sửa đổi lại. Người có quyền chính-trị thì lo hết cái bổn-phận của mình, lo tinh sự lợi ích cho nhân dân, mà bớt cái ngôn bóp nặn vơ vét, người có quyền giáo dục thì lo hết cái bổn-phận của mình, hết lòng khai đạo dụ-dịch, để đúc hồn mở óc cho bọn con em, những nhà tư-bản thì nên lợi dụng đồng tiền, mở mang các công cuộc to lớn, trước đã thu lợi lại chấn hưng được thực-nghiệp cho nước ; những người có trách-nhiệm ở các chốn thôn quê, nên lấy lời lẽ khôn khéo mà giảng dụ cho dân em, bỏ những thói tranh dành kiện cáo để thực-hành công việc cải-lương. Nói tóm lại, nếu người mình ai cũng biết cái bổn phận làm dân, mà hết cái nghĩa-vụ đối với nước ; chính-phủ thấy mình trình-độ đã khá khá, tất là thực-hành cái chính-sách rộng rãi, mà khai phóng cho dần dần, thì mối hạnh-phúc của dân-tộc Việt-Nam, vận mệnh của xã-hội Việt-Nam, đã bắt đầu gây dựng tự đầu thế-kỷ hai mươi, trong ba phần tư thế-kỷ sau này, tất cũng có lúc được kết-quả hoàn mãn, thỏa lấm lòng ước vọng của chúng ta bây giờ vậy.

H. T. B.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 29 Décembre 1925

Tại nghị-viện nước Pháp

Thứ-dân nghị viện họp cả đêm để xét xong số chi-tiêu,

Tòa một các với việc tài-chánh

Buổi sáng hôi - đồng các quan thượng-thư đã cho phép M. Doumer thay mặt tòa nội-các đệ trình nghị viện các bản dự án tài-chánh. M. Doumer có nói bản phản-án của tả đảng, có nhiều khoản hay để dàng về năm 1927, chứ về năm 1926 này thì cần phải trù cho có tiền ngay mà bản dự án của tả đảng thi không thể đạt được mục đích ấy.

Về những khoản của các ông thượng thư về đảng xã-hội cấp tiến xin lánh trừ không ưng thuận, thì các báo có đăng lời của M. Briand tuyên bố về việc ấy, mà các báo cho là lời rất quan trọng. Theo như lời báo *Journal* thì M. Briand có nói : Các quan thượng thư từ nay định từ chức, thì trong 24 giờ sẽ có người thay ngay. Ông nói ngày nay không phải là lúc gây nên những buổi khủng hoảng nữa, nhưng là lúc phải cần lao, phải hi-sinh, còn như bổ quyền-phinh, thì thực là một việc bội-phản. Tôi không chịu để những người dùng mưu mô hãm ám đánh đổ, tôi sẽ cùng các quan thượng-thư ngày nay, hoặc với các quan thượng-thư sau này phân-giải mọi lẽ với hai nghị-viện.

Bán *Figaro* nói lời nói ấy, thực là một lời cương nghị, và đừng dẫn như thế một tinh sing chiếu rọi vào đám sương mù.

Báo *Echo de Paris* nói chắc rằng các quan thượng-thư sẽ giữ mối đồng tâm với nhau, và ngày hôm qua M. Chautemps có khuyên các quan thượng thư hạn ông chớ nên hấp tấp từ chức rồi.

Báo *Ere nouvelle* có nói đảng Xã-hội chưa quyết nghị về việc dự vào quyền chánh hay không, thì đánh đổ tòa nội-các rất là nguy hiểm, và vô nghĩa lý.

Báo *Petit Parisien* nói lễ ban tài chánh chưa quyết nghị xong, thì các quan thượng-thư về tả đảng liên hiệp đoàn vẫn còn lưu chức.

Lúc sau cùng, có tin rằng các quan thượng-thư đã hiệp ý nhau. Tất cả các quan thượng-thư trong tòa nội-các đã tỏ ra hiệp ý nhau. Trong các bản dự án tài-chánh của chánh-phủ có định thanh giảm thêm nhiều khoản, chỉnh-đốn lại việc thu thuế, đặt một khoản thuế về hàng hóa xuất cảng, một khoản thuế về việc buôn bán ở ngân thị, tăng giá bán thuốc lá, đặt một khoản thuế về các sổ tiền giá nợ. Về các khoản ấy có thể trù thêm được 3.650 triệu, cả thảy vào số tiền là 43.00 triệu, và mỗi năm có thể hoàn nhà Pháp quốc ngân hàng được 2.000 triệu và hoàn cộng trái được 2.500 triệu.

Việc ở Maroc.

Đại-tướng Boishut, chưởng binh đạo quân thứ 19 ở Alger và đại-tướng Naulin chưởng binh binh gia ở Maroc, hai bên đôi lẫu với nhau.

Trận đánh ở miền Taza mọi sự được như ý.

Việc thất nghiệp ở Đức

Số người thất nghiệp ở Đức tăng lắm. Ở các miền trù binh, thì cứ một nghìn người thợ lại có 17 người thất nghiệp, và ở các miền khác thì cứ 2.000 người thợ lại có 11 người thất nghiệp.

Hoa-kỳ với nước Pháp

Ở Washington có điện tín gửi đến báo *New York Herald* nói rằng M. Andrews, nguyên thượng thư bộ ngân-khố sẽ đệ trình nghị-viện một khoản nói rằng số tiền thuế của người Pháp phải đóng tính bằng 20% tiền lợi tức ngoại là gấp đôi người Hoa-kỳ vậy xin người Hoa-kỳ nên khoan dung với nước Pháp về việc hoàn trái. Trong khoản ấy lại nói vì không có người Hoa-kỳ đóng đồi Pháp, để thay lời nước Pháp bày lỗ mọi lẽ, nên công-chúng bị khí trả lắm. Trong khoản ấy lại nhắc đến việc nước Pháp giáp nước Hoa kỳ trong buổi chiến-tranh, và sau buổi chiến-tranh độc-lập, và trong buổi Âu chiến mới rồi nước Pháp bị tổn người hại của rất nhiều.

Việc nước Nhật-bản

Tử trước Ottobre, có chân trong hội đồng cơ-mật, và nguyên thượng-thư bộ tư-pháp tạ thế. (*Indopacifi*)

Tình thế tòa nội-các nước Pháp

Các báo nói nếu tả đảng cấp-tiến không phê-tả cho tòa nội-các, thì lại thứ dân nghị viện, tòa nội các không được đại đa số về với mình. M. Renaudel cũng công nhận điều ấy.

Báo *Matin* có bài khuyên đảng xã-hội nên dự vào quyền chính.

M. Briand với phái viên của Ab el-Krim

M. Briand chưa đáp lại giấy của M. Canning là phái-viên của Ab-el Krim xin vào yết-kiến.

Tại hội-đồng các quan Thượng-thư

Hội-đồng các quan Thượng-thư sẽ chuẩn các chương-trình tài chính của M. Doumer. (*Havas*)

NGÀY LỄ TẤN-TÔN

Ngày lễ Tấn-tôn là lễ tôn Đông-cung Hoàng-thái tử lên nối ngôi, thì đình-thần đã nhất định lấy ngày 24 tháng 11 ta tức là ngày 8 janvier 1926 thì cử hành.

Nay mai Tự-quán về đến Saigon thì có ba vị vào nghênh giá là quan Hình-bộ Thượng-thư Tôn-thất-Bá thay mặt các quan Triều-thần, quan quản-lý Trị-vệ Nguyễn-hữu-Lý thay mặt các quan Nội-thần ; quan Hiệp-tá Tôn-thất-Trạm thay mặt Hoàng-gia. Quan Khâm-sứ Pasquier cũng vào đón tại Saigon. Còn những nghi nghênh giá ở bến tàu Tourane và ở nhà ga Huế thì viện Cơ-mật hiện đương thương nghị.

NIÊN-HIỆU MỚI

Niên-hiệu của Tân-quân hiện nay Nội-các đã lựa được sáu chữ, để nay mai Đông-cung về đến nơi sẽ chọn lấy hai chữ. Sáu chữ ấy là « Bảo-đông », « Dũ-ninh » và « Quế-phong ».

LỄ NINH-LĂNG

Ngày cử-hành lễ Ninh-lăng thì sở Khâm thiên-giám đã chọn được ngày 16 tháng chạp ta tức là ngày 29 janvier 1926. Qua ngày 18 tức là ngày 31 janvier thì phụng-an Huyền-cung nghĩa là bắt đầu Tử cung vào trong huyệt. Linh-giá sẽ theo đường bộ, từ cửa Hiền-nhơn lên đến nơi Tôn-lăng tính ra đi mất hai ngày.

Trước kia sở Đồng lý đã định đáng thật nhiều long-thuyền để đưa Linh-giá đi đàng thủy, nhưng nay viện Cơ-mật định lại đi đàng bộ, vì rằng về tiết này mưa gió không chừng, sợ không khỏi có điều trở ngại.

Hiện nay bộ Công đã khởi công làm các lô-diện, thần-đ ện. Phủ Thừa-thiên đã sửa sang các đường sá sẵn sàng, còn những bàn ăn và các đồ mint-khí thì Hội-đồng Đồng lý tang-nghi đã làm xong được sáu bảy phần rồi.

Nhân dịp tết Nguyên-đán Tây, nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 2688 đến ngày thứ bảy 2 Janvier 1926 mới ấn-hành.

Việc Trung-hoa

Tin Đông kinh. — Cứ theo như tin ở Bắc-kinh, vì bộ sứ thần Nhật phản kháng kịch-liệt, nên những người Nhật bị giam đã được tha. Còn viên hạ sĩ quan bị bắt mới đây, thì không rõ bây giờ làm sao.

Tin Bắc-kinh. — Một phần quốc dân quân đi về Đại-cô, một phần đi về Mã-châu, một phần thì đóng ở đường vào Taiên-tân, đường vào Bắc-kinh và các nhà ga.

Trái với bản giao-ước liệt quốc, hiện nay ở Thiên-tân quốc dân quân còn 1 009 người đóng, các tướng chiến thắng cãi cọ nhau về việc chia nhau các đồ lấy được của Lý-cảnh-Lâm.

Tướng Ôn, về quân đội của Quách-tùng-Linh hiện ở Sơn-hải-quan. Ôn có ý muốn theo về Trương tác-Lâm, và thu tàu binh đến đóng chặn đường hỏa xa ở Thanh-chân-phủ. (*Indopacifi*)

Về việc thông với nước Nga

Chương-thái-Viêm cho Phụng-ngọc-Tường gửi tờ công với nước Nga là vì lợi riêng mà bán nước, lại than nhân cho Ngoại mông được độc lập, có điện đi các nơi kể tội Phàng, có nói đến cả Uông-tinh-Vệ và Trương-thạch-Gội ở Quảng-đông.

Từ-thu-Sanh với Đoàn-kỳ-Thụy

Từ-thu-Sanh có thông điện cho các tỉnh nói rằng muốn thu thập được cái thời cục rối loạn ngày nay, trừ phi các tỉnh đều một lòng tôn Đoàn-kỳ-Thụy làm tổng thống để cho có người làm chủ trương thì không có phương pháp gì nữa.

Việc Nhật-bản xuất binh

Chính-phủ Bắc-kinh lấy việc Nhật-bản đem quân đến Phụng-thiên là trái với hòa ước Trung-Nhật, đã gửi điện phản kháng.

Chính phủ Nhật đối với việc xuất binh ấy cũng còn trù trừ, chỉ vì người Nhật ở Phụng-thiên, muốn mượn thế lực của chính hữu đảng xui dục chính phủ xuất binh đó mà thôi.

M. Phương-trạch là công sứ Nhật ở Bắc-kinh có tuyên ngôn rằng bản chính phủ đối với việc nội loạn Trung-hoa vẫn giữ trung-lập, sẽ đề mang hình đến Phụng-thiên là cốt để bảo hộ sinh mệnh và tài sản cho người Nhật ở đó mà thôi.

(*Dịch báo Tàu*)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Ở làng tôi có một người đàn bà đi lấy chồng, nhưng bỏ mẹ cuống ngay con, không có của nối giống cho cả. Hiện nay bỗ mẹ chồng người ấy đều chết cả rồi. Hai vợ chồng người ấy cùng mua được một trăm bạc ruộng, rồi người chồng đi lính khố đỏ sang Pháp, chẳng may bị chết ở bên ấy, mà hai vợ chồng người ấy chưa được đến con nào cả. Nay người vợ tiếp được tin chồng chết thì muốn bán số ruộng ấy đi để chăn bần trả nghĩa chồng thì có phép bán được số ruộng ấy không ?

LỜI ĐÁP. — Người vợ ấy chỉ được hưởng hoa lợi cho đến khi chết, chứ không có phép bán được, vì ruộng ấy là tài sản của chồng thì phải thuộc về những người thừa kế của chồng.

Ph. h.-L.

BÀI DIỄN-VĂN CỦA QUAN TOÀN-QUYỀN VARENNE TẠI HỘI-ĐỒNG CHÍNH-PHỦ THƯỜNG NIÊN

(*Tiếp theo*)

Thưa các ngài, có lẽ bây giờ tôi mới nhận ra rằng bài trần-tụy này đã chủ ý tôi không muốn làm một bản chương-trình mà cũng có cái tính-cách bản chương-trình rồi. Cái tổng đó làm cho tôi phải sợ, tôi đã từng nhận lấn nói như thế. Vậy hay rằng còn gì làm vừa lòng người và còn giải-dải bằng bày trước ra một cái chương-trình có chi lớn, cái gì cũng bao-quát đến mà chẳng rõ đến cái gì, khiến cho người tuyên-ngôn chương-trình ấy cũng chẳng đoan-hứa gì cả. Nhưng ngay tự hôm tôi mới tới đây, tôi vẫn phòng-ngừa cho khỏi bị xoắn vào cái thói ấy.

Mông-mênh quá, những điều tuyên-bố ra thường mông-mênh quá, mà rút cục thật chẳng có gì. Đem cái thành những định-tắc rõ ràng, thì những lời ấy chẳng qua như ngọn lửa thắng thiên, vừa vọt bốc lên rực-rỡ, nhưng chưa kịp rọi tới mặt đất đã tắt mất rồi. Thưa các ngài, cái thú phát triển-thiên và cái ưa nâng-niu ấy, chắc chẳng bao lâu các ngài sẽ nhận thấy cái chỗ khoa cũng của nó hùng-biện, mà chỗ giá-dối của sự nhiệt-thành, mà kết cục thì chỉ kể nào dùng những cách ấy lại là kẻ bị lừa-dối trước. Kẻ ấy tự yên-ủi lòng mình mà không yên-ủi được lòng ai cả. Đây tôi mới qua đến hết cả các vấn-đề không còn

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

nhưng chỉ là kẻ ra đó thôi, nói ra mà biết đó thôi; ai nấy chớ nài tôi cái chương-trình nhất-định; chỉ một vài cái yếu-chỉ về phương châm là đủ.

Cái tinh-thần công-bằng, khoan-thứ và nhân-đạo, đó là cái phương-pháp cốt yếu trong cái công cuộc mà tôi làm đây, hay nói cho rõ hơn, là tôi sẽ theo mà làm mãi. *Taine* tiên-sinh có nói: « Về việc chính-trị cứ *nhân hơn rằng cách* » Tôi không phải nâng đẩy mà tuyên-bố, mà khích động những cuộc cải-cách đảo-điên. Đem xét cả cái công-cuộc dĩ-vãng đi, thì thường chỉ tổ làm cho cái đà ngày nay càng thêm đổ nữa, mà lại hại cả về sau. Như thế thật là sửa-soạn cho xứ Đông-Pháp những việc phản-động và có lẽ lại trở lại cái tình cũ là tình sâm địa, những thủ-đoạn võ-lực ấy, ngày nay không nên lưỡng nghĩ đến nữa. Tôi định cứ kế tiếp công việc của các quan Toàn-quyền trước, nghĩa là tôi không có đem một cái tôn-chỉ gì mới đến đây đâu. Tôi sang đây, chỉ là quyết-định nghĩa cái chữ-nghĩa khai thuộc-địa của ta ra làm sao là cái tinh-cách cao-thượng văn-minh, nhân-đạo, xã lợi của cái chữ-nghĩa ấy.

Ấy chính theo cái đường lưỡng lự, mà đến lượt tôi, tôi cố ấn cho sâu thêm cái vệt tư trưởng và công-nghiệp của chúng ta.

Cái tôn-chỉ thứ hai về đường chính trị của ta là cái tinh thực hành, cái lòng hành sự.

Phàm các qui điều nhất-định dù nói chung, dù nói rõ, cũng đều có hại cả, vì nó có một cái mầu mỡ thỏa dụng, làm cho người ta quên mất sự thực-hành. Ấy nhờ ở sự dẫn-dắt cải-cách khôn khéo do tiến cấp đại, nhờ ở sự đồng lao cộng tác của người Pháp với người Nam, mà ta mong làm trọn vẹn được cái chức vụ giáo hóa của ta một cách rất lương-thiện, để thực hành cái công cuộc tiến hóa về đường tinh-thần và vật-chất, là cái nhà-ông cũng gọi bản càng thấy càng vạch rõ cái kế-hoạch mới của ta về cái chính-sách thuộc-địa.

Thế cũng chưa đủ, thưa các ngài, còn một cái tôn chỉ thứ ba nữa là sự hành động của ta mà tôi vừa tuyên bố là khẩn-cấp: Ấy là cái tinh-thần về trật-tự, về phương-pháp, về thành-thực, mà phàm các việc hành-chính của ta, phải đó mà làm cho được mới được. Cái tinh-thần ấy đối với nền hành chính của ta, không bao giờ khẩn-thiết bằng bây giờ. Nếu trước hết ta không đem những cái cách thức về kỹ thuật, đem cái phương-pháp nghiêm trọng, là những cái nó làm cho sinh-hoạt, làm cho nảy nở các cơ-quan của quốc-gia, mà làm cái cốt-tử trong nền hành-chính của ta thì ta không thể nào xây cập được cái gì là chắc chắn, không thể thống trị được, không thể dự liệu được việc gì, ta sẽ làm phí lợi mất cả những cái năng-lực trí tuệ của ta.

Thưa các ngài, các ngài biết rõ cái bí, một nước lớn, muốn chế-trương vững chãi yên-mình của mình, thì phải có một cái nền tài-chính vững-chãi, có cái tiền-đồ toàn-toàn, có cái ngân-khố có giá-trị, thì sẽ phải thích ứng với sự tiến đồng của quốc dân. Cái của thắng-bằng của số chi tiêu phải do ở cái cơ-quan thứ khóa thường lệ nộp vào, chứ không cần phải mê-thải để chi tiêu các việc thường, hay phải cưỡng trích vào những nguồn lợi mà tiêu. Thật thế, chớ nên đánh thuế quá lạm, chớ nên làm thiệt hại đến cái nguồn sinh lợi của quốc-gia, chớ nên đẩy xuống mà hối quả cho dễ. Không có đúng cách bổ thêm tạm thời hay là trích huyết sâu quá, không có thuế khóa lặng nề hay là dùng những phương pháp tăng bạo, về đường chính-trị, thì chính đó là những cái tư-cách của một nước có đủ sức khỏe mà sinh tồn. Nói như thế, thì cái vấn-đề tài-chính thật bao quát hết cả các vấn-đề khác vậy. Cái vấn-đề tài-chính sẽ giải-quyết được, thì mới giải-quyết được các vấn-đề khác về đường kinh-tế quốc-gia, nào sự trị-an, nào sự mở-mang việc học, nào việc y-tế, nào thi cử bảo việc cải-lương về đường vật-chất và về đường tinh-thần.

Vậy cái hiện-tình tài-chính Đông-dương thế nào? Hiện nay có những cách gì để mở mang cái nguồn tài lợi?

Tôi đã kịp sẽ xem sao rồi. Trước hết tôi đã giở bản dự-định số dự-toán ra xem thì tôi đã rõ biết được những vấn-đề ấy: tập số ấy tuy dày, lại những hàng chữ số, những khoảng chia, những chương, những mục, tôi phải tìm xét cái chân-tướng của số chi thu và những cái cốt-tử làm cho biết sự thu, chi thế nào.

Thưa các ngài, tôi xin thú thật một điều rằng các ngài rằng cái cách ghi chép số chi thu của nào ngài, từ trước vẫn vật cho chí chẳng bao hàm, thoát nhìn như, thật đã làm quẫn trí một nhà nghị-viên bầy giờ vẫn quen xét số chi, thu bên mẫu-quốc.

Như trên kia tôi đã nói, nếu những vấn-đề về hình thức đó đối với mắt tôi, chỉ quan-hệ về sự trật-tự, về cái phương-pháp của cái cơ quan bình chính thôi, thì tôi cũng chẳng thiết-tha đến cho lắm.

(Còn nữa)

MẤY LỜI BÀN THÊM VỀ « CÂU CHUYỆN LẠ »

Vì bài « Câu chuyện lạ » đăng trong một số báo trước, bèn-quân có tiếp được nhiều bài phản-đối, tỏ lòng bất bình có phần kịch liệt quá đáng.

Đại ý bài nào cũng nói là không tin câu chuyện vu-hoặc ấy. Cứ xem những lời nói trong các bài ấy, chúng những lời bình-phẩm ở ngoài, thì câu chuyện gọi là lạ ấy có thể phân giải như sau này:

Người đàn bà mới sinh sản bị đau bụng là một việc thường, các cụ thường nói: đau cấy hơn đau đẻ. Mà sự đau như thì thầy thuốc ta biết thuốc vẫn chữa được, và lắm khi cứ để tự nhiên cũng khỏi. Mấy ông tàu ta nhà bệnh nhân đến đẻ, mà đến phải bỏ không chữa, có lẽ vì cớ người ấy đã có các quan đốc-tờ can thiệp vào rồi, nên các ngài không muốn bị tay, sợ cái lộc chưa thấy đâu, đã thấy ngay cái tội đến nơi thì khổn, nên các ngài cũng tự-lượng mà liệu bài thôi thúc cho qua đấy hẳn thôi.

Người đàn bà mới sinh sản mất huyết, trong người lại hay mê sảng, lẫn ngã thường có một vài việc thường thấy. Bệnh-nhân vẫn lại là một người tin dị-đoan, mà những người trên trong nhà lại không tin, nên có lẽ bệnh-nhân thường bị cấm đoán, những điều nghĩ ở trong bụng lại không dám nói ra. Đến khi sinh sản nằm ở nhà hộ-sinh lại là nơ lạ, mà lại không được nằm nắt như ở nhà, lúc thúc trong cảnh lạ nơi vắng mà sinh ra người ngợi vẩn vơ. Lại còn một lẽ nữa là trước khi sinh để bệnh-nhân hoặc có xem bói rồi, mà thầy bói thấy số lại đoán nhầm chỉ đó. Vì thế đến lúc ngã lại dễ sinh ra mọng mị. Những nguyên người trên trong nhà không tin, cho nên bệnh-nhân cũng không dám nói với ai. Nhân khi ấy trong mình lại bị bệnh nên lại càng nghĩ ngợi vẩn vơ, đau về bệnh thường thì ít, mà đau về tâm-lý thì nhiều, cái bệnh nó làm đau có một phần, cái sự nó làm đau đến chín phần, đã thế mà đường lối lý lại có người cũng có « đạo » như mình khiến vái ở bên tai, khiến nào như muốn lôi đồng lại được nghe thấy chiêu văn, bệnh-nhân bèn tôn miệng phán bảo bắt điều này đến điều khác, lại được người trên xưa nay rất phản-đối, vì thương vì sợ mà chiều lòng vâng theo cả các khoản, thì khiến gì bệnh-nhân được một thang thuốc về tâm-lý, bao nhiêu phần bệnh về tâm-lý bỗng chốc khỏi cả, phần bệnh về bệnh chứng cần hại bao nhiêu vì bệnh-nhân đã có lòng tin ngưỡng, thì tự-y cũng đỡ nên đỡ được mà thành ra khỏi cả.

Đó là cái câu truyện tạ ta nên phân giải như thế. Còn như tin hay không tin, về phần riêng tôi, tôi dám đoán chắc rằng cả đến người gửi bài đăng báo đã chết vẫn với độc-giả cũng không tin nào. Người ấy vẫn vẫn là không tin điều vu hoặc, nhưng đến lúc hoảng hốt phần to, phần mông lại phần lấy làm ngạc nhiên, nên cũng không kịp xét đoán mà nên tin nên không hấp tấp đem loan báo cho mọi người biết, chẳng qua cũng là một cách biểu lộ cái mừng chứa chan ở trong lòng vậy. Ta thử xét lại mấy lời đăng báo của người ấy thì ta có thể nguyện tình mà biết cho tư-trong khi thống thiết vì phải vui mừng quá đỗi mà hấp tấp nói ra, không kịp cân nhắc câu thận. Nhưng chắc đến bây giờ cũng biết là mình hấp tấp quá. Những việc như thế xưa nay cũng thường, ta đã từng thấy nhiều người điên thêm tân-học, bình nặng rất là phiền-phức những việc dị-đoan, đến lúc cấp-nạn thì cái mầm tín dị-đoan đi truyền từ đời nào, bỗ vào ta từ khi nhỏ lại phát ra mà áp bẩn cái trí thức mới, cái tập-quán mới, khiến cho lắm người lúc bình-nhật kiến sự rất phân minh, mà đến khi cấp-nạn cũng hóa ra lẩn thẩn buồn cười. Vì chẳng cứ như cái trình-độ xã-hội ta ngày nay thì trong nhà có được một người tri-thức, còn bỏ bao là người tối tăm, nên cái không-khí ấy là một ở trong cái hoàn cảnh xấu xa ấy nó cũng để làm cho hay động được lòng người lắm, đến những khi cấp-nạn người có quả quyết đến mấy khỏi xiêu lòng, mà giữ được tư-trong bình sinh của mình. Vậy thiết tưởng ở cái xã-hội còn tranh tối tranh sáng như xã-hội mình ngày nay thì những người gặp cái cảnh ngộ ấy mà có sai lầm, tòa án dư-luận cũng nên cho hưởng các điều khoản giảm đẳng thì phải, vì cái lỗi một phần lớn cũng do ở cái mầm độc dĩ truyền, và cái hoàn cảnh xã-hội vậy.

Gọi có mấy lời tóm tắt và phân-giải về câu chuyện lạ mà không lạ ấy, còn các bài la-lối-cáo xin miễn đăng.

Ng. v. L

Tin sau cùng.

Việc ở Maroc

Ở Mélilla có tin rằng xứ Sefiana đã đầu hàng.

Ở tất cả miền thấp, các châu Beni-Messer nay đã đầu hàng, giữ gìn mọi nơi ở khắp hạt gặp giới với đường trên Tây-ban-nha tới Balabas đến Bulxa.

Việc ở Syrie

Một đạo quân tới Bosrsdana ở phía đông nam thành Damas, cách đây 35 kilomètres, không thấy ra việc gì cả.

Việc Trung-hoa

Tin Bắc-kinh. — Tướng Vi-nghi-Tân trưởng binh lữ đoàn thứ năm của Quách-tùng-Linh, sau khi phá đường hộ-xa ở chỗ qua Sơn hải quan, đã theo về Quốc-dân quân. Hiện đã đem 5000 quân lại về phía tây. Một sự-đoàn của Phong-ngọc-Tường đến Lan-châu Hiện đặt tiền phong đã tới đó.

Quân Phụng-thiên đóng ở Lan-châu. Sớm tối lại sẽ đánh nhau.

Tin Đông-kinh. — Sứ-giả của Ngô-bội-Phu đến Phụng-thiên để điều đình với Trương-tác-Lâm.

(Indopacif)

VIỆC HANOI

Nhân dịp tết Nguyên-đán Tây nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 2638 đến ngày thứ bảy 2 Janvier 1926 mới ấn-hành.

Thời-tiết

7 giờ	15 độ
15 giờ	16 độ

Giá thóc gạo:

Gạo bụng nhất, một tạ		10 $ 50
— nhì,	—	9 50
— ba,	—	8 95
Thóc bụng nhất,	—	5 20
Ngô	—	5 50

Giá bạc. Kể từ ngày 31 Décembre 1925, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1 $ f. 70.

Tỷ giá quốc tế. — Ngày 29 Décembre 1925 : 47 60. — 52,55 — 46,75. — 41 10. — 66 70.

Quan Toàn quyền Varenne đi vắng đến tận. — Quan Toàn-quyền vô xin đi xa có cho nhiều người can án về quốc sự phạm.

Nghỉ lại xin giảm tội cho nhiều người can án về luật thuộng.

Hội-đồng Chính-phủ thường trực. — Trong số báo ngày hôm qua, bản báo đã đăng rằng buổi sáng tại phủ Toàn quyền có họp Hội đồng chính-phủ thường-trực. Nay xin lược đăng mấy điều trong các vấn-đề đã xét tại kỳ hội-đồng ấy như sau này:

Đặt ra một thứ thuế phụ riêng cho các thuế chính ngạch tại Haiphong.

Đặt ra một thứ thuế ngoại phụ riêng là 4/1.000 tính vào thuế điền-thổ của những người bản-xứ và người Á-châu kiều cư.

Sửa đổi lại thuế điền thổ của người bản xứ và người Á-châu kiều cư.

Việc đặt ra một thứ thuế cho các thứ xe máy tại Bắc-kỳ.

Việc tính 34.000 $ vào sổ dự-toán Bắc-kỳ năm 1925 là tiền của sổ dự toán Đông-pháp trợ cấp cho.

Việc nộp lại kho dự bị Bắc-kỳ số tiền 4 000 đồng.

Việc M. Ngô-tử Hạ xin mở báo Đông-thanh tạp-chí mỗi tháng ra hai kỳ.

Sửa đổi lại nghị-định ngày 12 décembre 19 3 về việc người Trung-kỳ trú ngụ tại Bắc-kỳ.

Việc sửa đổi lại thuế điền thổ của người Âu-châu tại Bắc-kỳ.

Việc đổi nhà đất ở Saigon phố Lefèbvre của phủ Toàn-quyền và phủ Tổng-đốc, vân vân. Còn mấy vấn-đề nữa chưa xét xong thì quan Toàn-quyền bàn với Hội-đồng hoãn đến hôm nay. Trong những việc ấy thì có:

Việc bãi thuế lợi Nước;

Việc xét số dự toán của trường Bảo-hộ;

Việc cấp nhập châu Bảo-lộc vào tạo binh thứ hai;

Việc đặt thuế xe đạp tại Luang-Prabang.

Tin đường sá. — Đường Tuyên-quang đi Hà-giang từ Vị-khê trở lên (kilomètre 60) khó đi lắm. Vì đang đổ đá ở đường ấy cho nên không đi lại được. Những người đi ô-tô lên Hà-giang thì nên bảo trước sở Lục-lộ Tuyên quang biết trước ít ra là 3 ngày.

Tại phủ Toàn-quyền. — M. Carrère, Roger phó văn phòng quan Toàn-quyền, kể từ ngày 1er janvier 1926 trở đi thì sử làm chánh tòa coi việc cổ động và giao thiệp với các báo quán thay M. Vayrac

Hiệu CHUNG-KÝ là hiệu may quần-áo tây ở BỜ-HỒ, số nhà 1 (Rue Francis Garnier) nay tạm đóng cửa trong mươi hôm để sang sửa lại và cần một người cai Thiện-Nghệ về đường cắt quần áo tây. LƯƠNG GIÀ RẤT CAO, vậy ai muốn đến giúp bản-hiệu xin cứ lại hỏi.

Chủ-nhân kính-cáo.

Muốn cần một người « OPÉRATEUR-GÉOMÈTRE » đã biết thạo làm *levées* bằng máy *boussole* và ngắn thăng bằng nữa, (opérations de nivellement).

Ai xin thì viết thư ngay cho Société Minière de Yên-bình, tỉnh Tuyên quang.

MUỐN BÁN một cái xe ô-tô Berliet 7 chỗ ngồi, 15 mã-lực, đóng kiểu xe hòm (conduite intérieure) rất đẹp, máy rất tốt, hỏi tại hiệu LA PERLE. 11-13, Rue Borgnis-Desbordes, Hanoi.

NHÂN DỊP TẾT

Vì đi mạn ngược, muốn bán một cái xe mô-tô mới, 5 mã-lực hiệu « A. B. C. » giá 4.200 fr.

Hỏi tại ông Santel.
Télégraphiste Militaire
Hanoi

CÓ MỘT KHÔNG HAI!!!

Mười ngày chiếu bóng rất hay!!!

Tại rạp CINÉMA PALACE
HANOI
Từ thứ tư 23 Décembre đến thứ năm 1er Janvier 1925

Trong ba giờ đồng hồ
GIẢI TRÍ RẤT CÓ ÍCH
(mua vui thật có)

Đại phim ảnh 8 đoạn rất hay
Chiếu trong một buổi tối
3008

HIỆU BÀO CHẾ:
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
MÊN HỎI QUYỂN MỤC LỤC
(CATALOGUE) Ở MÁY
3002

Tại hiệu BÀO CHẾ MONTÈS có bán:
CHLORATE DE POTASSE dùng làm phèo.
L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đúc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VERMILLINE dùng cho các hàng Minh-[illegible]
3001

Số 2

Nam-Tống Phi-Long

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Khi vào tới nơi, bỗng gặp một người họ *Lâu* tên gọi *Thác-một-mật*, cũng người bản *Phiên*. Người ấy trông thấy *Thạch kinh-đường* tướng mạo khôi-kỳ, liền đem về nuôi để lấy người sai-khiến.

Một hôm, hai *Thạch-kinh-đường* đi chăn dê ở ngoài đồng. *Thạch kinh-đường* chia dàn dê ra làm hai toán, đem thành thế trận, rồi quát một tiếng để ra lệnh cho hai bên cùng đánh. Dàn dê nghe lệnh, tức thì lấy sừng húc nhau một cách rất hăng-hái, mà thứ tự vẫn giữ được chỉnh-tề.

Thác-một-mật thấy vậy, nghĩ thầm: người này tất không phải người thường.

Lại một hôm, bỗng có con chó sói đến cắn trộm một chiếc dê, *Thạch-kinh-đường* liền nhảy lên lưng con chó sói, hai cẳng thọt được con dê lấy làm vừa, và tất sống được về cho chủ nhân.

Thác-một-mật thấy vậy, xét bao nhiêu rồi, mới bảo *Thạch kinh-đường* rằng:

— Nhà ngươi đã có sức khỏe như thế, lão không học tập võ nghệ, để lập công danh, mà lại chỉ lăn lưng bỏ phí thời giờ với dê hả.

Thạch kinh-đường nói:

— Thuở nhỏ chúng tôi cũng có học tập võ nghệ, đến việc cưỡi ngựa bắn cung thì cưỡi là việc làm thường đó mà thôi.

Thác-một-mật nói:

— Nhà ngươi đã có tài võ nghệ thì ta cho cùng con ta là *A lỗ tốc* thi tài xem sao.

Thạch kinh-đường vâng lời. *Thác-một-mật* sai người nhà dắt hai con ngựa tốt đến, và dặn đã gặp trực công đó bình chia cho hai người, để cùng ra ngoài đồng thi tài với nhau.

A-lỗ-tốc đứng ở bên tả, cầu đội mũ vàng, mình mặc áo giáp bạc, cưỡi con ngựa hồng, tay cầm một chiếc cung sắt và mấy mũi tên cánh diều.

Thạch kinh-đường đứng ở bên hữu, cầu đội mũ nỉ trắng, mình mặc áo đường vân, lưng đeo tên sắt, tay cầm một chiếc bạch cung. Hai người cùng giơ roi thúc ngựa đi thi tài.

Thạch kinh-đường giục ngựa đi vòng bên tả. *A-lỗ-tốc* nói:

— Ta phải bắt thằng chăn dê này đi mới được! Ta phải bắt thằng chăn dê này đi mới được!

Nói xong, liền thúc ngựa xấn đến gần *Thạch-kinh-đường*. *Thạch-kinh-đường* thấy thế, giương cung bắn một phát tên, chính trúng vào mắt bên tả *A-lỗ-tốc*. *A-lỗ-tốc* ngã ngựa, lăn xuống bãi cỏ. Mọi người xúm lại cứu đỡ rồi đem về nhà.

Thác-một-mật thấy như vậy, ngoài miệng dù không nói ra, nhưng trong lòng rất phiền não, định ngày kế để giết chết *Thạch-kinh-đường*.

Không ngờ trong khi hai người thi tài với nhau thì người vợ *Thác-một-mật* ngồi ở trên lầu, trông thấy trên đầu *Thạch kinh-đường* có một con hắc-long hiện ra. Nghĩ thầm: người này về sau tất được đại-quí.

Đến khi biết rằng *Thác-một-mật* muốn giết chết *Thạch-kinh-đường*, mới một mình người đến *Thạch kinh đường* và bảo *Thạch kinh đường* nên đem lòng thương cho *Thạch kinh đường* đứng ở bên tả, cầu đội mũ vàng, mình mặc áo giáp bạc, lưng đeo một chiếc cung sắt và mấy mũi tên cánh diều.

Thạch kinh đường được tin, nhân lấy cớ vàng, lại lấy trộm một chiếc ngựa tốt, rồi đi gấp ngày đêm, trốn sang *Qui-châu*. Vào xin cầu quân làm bộ hạ quan tiết-độ-sứ ở đấy tên gọi *Trương-ngạn*.

Trương-ngạn thông thấy *Thạch-kinh-đường* tướng mạo khôi-ngô, liền nhận cho làm chức chỉ-huy-sứ ở dưới trướng. Sau *Hạ-hầu tuấn* đến đánh *Qui-châu*, *Trương-ngạn* bị giết, *Thạch-kinh-đường* đem quân hàng-bộ về theo vua *Đường Trang-tôn* là *Lý-tôn-húc*.

Đường Trang-tôn phong cho *Thạch kinh đường* làm thủ-vệ quân, mỗi khi ra trận, thường lập công đầu, được sung làm chức quản-mã đồng-quản ở dưới trướng *Lý-tự-nguyên*. Khi *Lý-tự-nguyên* đóng tại *Trần-châu*, cùng *Hàn trấn-thời* giao chiến.

Lý-tự-nguyên ngã ngựa bị bắn, *Thạch-kinh-đường* nhảy xổ vào trong trận, cõi được *Lý-tự-nguyên* lên ngựa, rồi phá vòng vây mà ra. Lại cùng cái rải sát đánh chết *Hàn trấn-thời*. Vậy giết viên bại tướng được hơn một ngàn người. Công được *Lý-tự-nguyên* đề tiến cử.

Vì thế *Lý-tự-nguyên* rất có lòng thương-yêu, đem con gái gả cho *Thạch-kinh-đường*. Về sau *Lý-tự-nguyên* lên ngôi vua tức là *Minh-tông*, cho *Thạch-kinh-đường* làm Tiết-tiên phó-sứ Cô-tây. Trong quân vẫn gọi *Thạch-lang-phò-mã*.

Đến năm thứ hai niên hiệu *Thiên-hựu* thì *Đường*, *Thạch-kinh-đường* có công, được phong làm Lục-soái phó-sứ. Một hôm thấy vua *Minh-tông* đi săn, thấy con ngựa ô-truy, bị quân-sĩ bắt đã đem dâng.

Thạch kinh-đường làm giết chết, bỗng thấy con ngựa ấy hóa ra một người mà rằng:

— Người chớ hại ta, sau này ta sẽ báo ơn.

Thạch kinh đường kinh-ngạc, hỏi có làm sao thì con ngựa ấy trả lời rằng:

— Con gái ta tên gọi *Thuật hật*, theo ở bắc phương, đồng bọn hơn người. Ngươi là *Đại-đường hoàng-đế*, sau này tức là chân-quân quản-đại, bất cứ sắn tới về.

Bấy giờ có quan tiết-độ-sứ ở *Lũng-châu*, tên gọi *Đông-trương*, có ý muốn mưu giết, mới cùng một bọn *Hồ-tăng* thương-nghị.

Hồ-tăng nói:

— Chúng tôi nên thỉnh thượng-quân quá-bộ đến chơi nhà, rồi chúng tôi sẽ ra tay.

Đông-trương bèn rằng:

— Tại sao ông biết?

Hồ-tăng nói:

— Lời đồng-đạo có câu rằng: « *Thiên-lý trùng trùng chân, ngọc thượng hữu văn chương. Quốc-hiệu Lo-bình đại-kế tử thượng kim-sang.* »

Đông-trương nói:

— Lời đồng-đạo ấy giải-thuyết ra thế nào?

Hồ-tăng nói:

— *Thiên lý-trùng-trùng* thảo tức là chữ « *Đông* »; *ngọc-thượng-hữu văn chương* tức là chữ « *Trương* »; *Quốc-hiệu Đường-quán sinh-vi* chỉ Thái-miếu Miếu tiền đề, Tân thuộc *kim*, tức là *Thổ tử thượng kim-sang đế*.

Đông chương nghe nói, xét bao mãng rồ mà rằng:

— Giả-sử ta được thành-sự thì ông cũng không mất phần phú-quí.

Từ đó *Đông-chương* mật quyết chí mưu phản. Lập đồ thành ở đất *Thục*, đặt niên-hiệu là *Lo-bình*; *Đường-châu* nghe tin, phong *Thạch-kinh-đường* làm *Thiên-bằng-quản tiết-độ sứ*, trao hai vạn quân để đánh. *Thạch-kinh-đường* vâng mệnh, ngay ngày ấy đem đi, tới đó thì *Đông-quân* đã ở giáo-trường, rồi định sáng hôm sau khởi binh.

Bấy giờ đang mùa đông tháng 7 năm *Thiên-hựu* thứ nhất, trời đổ tuyết lớn. Có một viên chỉ-huy-sứ đi tuần-quân qua gọi *Triệu-hoằng-đa*, hỏi vào chính là hôm sau người ấy là *Đỗ-thị* nói:

— Sáng hôm sau thì tuyết lượng quá lắm, có lẽ sẽ nhờ đến lực tiền-bộ, nếu phen-quân đi vắng thì có lẽ người trông nom cho tôi. (Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

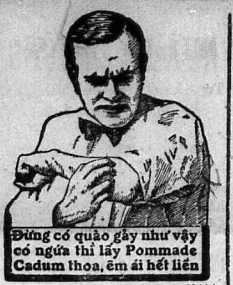
ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
MẠ VÀNG
Máy mỏ neo, 15 chân-kính
Mặt đá kim có chất độ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

MỘT DỊP HIẾM CÓ
Giảm giá 20%
Bánh xe cao-cu (săm, lốp) bánh sắt, dịp, chục, rayons, jantes, aluminium, và các đồ phụ tùng để làm xe cao-su.
Hàng thực tốt
giá thực rẻ
Quí-khách chiếu cố-kính mời đến hiệu ĐỨC-LONG, 90, phố Mã-Mây, Hanoi.
3041

Hiệu thợ may Moreau Jeune
5, Phố Nhà-thờ Hanoi
Có bán các thứ dạ tốt nhất hạng: Tapeline đen, dạ đen để may áo ta và các thứ quần áo tây, dạ may áo pardessus đi chơi thành-phố và đi xe ô-tô, dạ sặc sỡ để lót áo.
Xin quí khách chiếu cố.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urojormine
Giá 1$80 một hộp 3001

BỆNH LẬU
Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.
THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá; mà nhất là chữa không cần-thận nó nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhựy lắm.
THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả; giá dụ ống tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó, thì lậu có gần phát ra cũng tịt hẳn.
Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.
Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.
Thụt sẽ, để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nặn nặn ống đó.
Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.
Trong khi lậu thì nên uống, thuốc SANTAL MARY và thuốc THUỐC LUGAR thì dầu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.
Thuốc thụt Lugar. . . 1$75
Thuốc Santal Mary. . 1$00
Bán tại nhà bào chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert, Hanoi.
3002

Đứng có quào gầy như vậy có ngứa thì lấy Pommade Cadum thoa, êm ái hết liền
3044 i

Cái án ông Phan-bội-Châu. — Đông dương quan báo ngày 26 décembre có đăng nghị-định quan Toàn-quyền bác cái đơn xin chống án của ông Phan-bội-Châu và nghị định án xá cho ông như sau này:

Quan Toàn-quyền Đông-dương,

Chiếu theo các chỉ-dụ ngày 20 octobre 1911 định quyền-chức của quan Toàn-quyền và tổ chức việc tài-chính hành chính Đông-dương;

Chiếu theo chỉ-dụ ngày 15 septembre 1896, nhất là điều 31 và chỉ-dụ ngày 14 avril 1906, 3 juillet 1916 thiết lập ra Hội-đồng đề-hình;

Chiếu theo chỉ-dụ ngày 12 mai 1919 và 16 février 1921 chỉnh-đốn lại việc tư-pháp ở Đông-dương.

Chiếu theo cái án khuyết-tịch của Hội-đồng đề hình Bắc-kỳ ngày 5 septembre 1913 đã xử Phan-bội-Châu phải tử-hình về tội đồng phạm những việc giết người, âm mưu, họp tập hung-đồ;

Chiếu theo giấy quan Đốc-lý Hanoi đã tống đạt cái án khuyết-tịch ấy cho Phan-bội-Châu ngày 12 Juillet 1925;

Chiếu chi Phan-bội-Châu đã kháng cái án ấy ngày 12 juillet 1925;

Chiếu theo nghị-định ngày 15 Décembre 1924 đã bổ các quan chức vào chân Hội-đồng đề-hình trong năm 1925, và nghị-định cử M. Bride quan cai-trị hạng nhất, giám-đốc các việc chánh-trị và hành chính sung chức chánh Hội-đồng đề-hình thay M. Delamarre quan cai-trị hạng nhất đi công-cán ở ngoài thuộc-địa,

Chiếu theo án của Hội-đồng đề-hình ngày 23 novembre 1925 xử Phan-bội-Châu phải khổ sai chung thân;

Chiếu theo giấy kháng án của Phan-bội-Châu;

Chiếu theo ý-kiến của Hội-đồng bảo-hộ ngày 9 Décembre 1925.

ĐỊNH RẰNG:

Điều thứ nhất. — Nay bác cái giấy của Phan-bội-Châu xin kháng án khổ sai chung thân do Hội đồng đề hình đã kết ngày 23 novembre 1925.

Điều thứ hai. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ và quan Tư pháp tổng trưởng nay chiếu nghị thi hành.

Hanoi ngày 22 décembre 1925

ký tên: VARENNE.

Đạo nghị định án xá thì như sau này:

Quan Toàn-Quyền Đông-dương.

Chiếu theo chỉ-dụ ngày 20 Octobre 1911 định quyền chức của quan Toàn-quyền và tổ chức việc hành chính và tài chính.

Chiếu theo án của Hội-đồng đề-hình ngày 23 novembre 1925 xử Phan-bội-Châu phải khổ sai chung thân.

Chiếu theo ý kiến của Hội-đồng bảo hộ ngày 19 décembre 1925.

Chiếu theo nghị định quan Toàn-quyền ngày 22 décembre 1925 đã theo ý kiến của Hội-đồng bảo-hộ trên ấy mà bác giấy kháng án của Phan bội-Châu đi.

ĐỊNH RẰNG:

Điều thứ nhất. — Kể từ ngày nay, theo nghị án xá, thì nay tha hẳn tội khổ sai chung thân đã kể trên kia cho Phan-bội-Châu.

Điều thứ hai. — Các quan Thống-sứ Bắc-kỳ, Khâm-sứ Trung-kỳ và Tư-pháp Tổng-trưởng nay chiếu nghị thi hành

Hanoi ngày 23 Décembre 1925

ký tên: VARENNE.

Muốn biết lịch-sử ông Phan-bội-Châu và cái án lừng lẫy của ông thế nào thì nên xem quyển sách của báo *Trung-Bắc-tân-văn* đã xuất bản. Giá bán mỗi quyển 12 xu. Ở các tỉnh muốn mua thì nên chịu gửi bằng sách *recommandé*, tốn thêm có 8 xu mà không lo thất-lạc được;

Cước vận-tải Hàng-không. — Đội tàu bay đậu tại Kratié thì nay dùng để tải thư từ hay là tải hành khách từ Kratié đến Savannakhet và trong khi đi đường có đậu tại Stungtreng và Paksé.

Trong khoảng tám tháng từ 1er novembre đến 30 Juin thì mỗi tuần lễ có một chuyến hành khách, đàn ông hay đàn bà cũng được đi, song bao (ít nặng để dành cho việc vận tải thuộc về người đau ốm trước.

Các hành khách trước khi lên tàu phải ký giấy cam đoan hễ có xảy ra sự gì nguy-hiểm thì phải chịu lấy.

Giá tiền hành khách đi từ Kratié đến Savannakhet như sau này:

Từ Kratié đến Stung-treng 125 km 18$75
đến Paksé 325 km 48$75
đến Savannakhet 540 km 81$00
Từ Stung-treng đến Paksé 200 km 30$00
đến Savannakhet 415 km 62$25
Từ Paksé đến Savannakhet 215 km 31$25

Mỗi hành-khách được đem 15 kilog hành-lý không tiền, ngoại 15 kilog thì cứ mỗi kilog phải chịu tiền 1$.

AU CINEMA TONKINOIS
13, Phố Hàng Quạt, Hanoi
CHƯƠNG-TRÌNH
Từ ngày thứ sáu 18 đến ngày thứ năm 24 Décembre 1925
Thời-sự Pathé
LE RAYON DIABOLIQUE
AU
PARIS QUI DORT
Chia làm ba bốn phần
Do René chair đặt cảnh
L'âge sans pitié
Hài-kịch chia làm hai phần
Ngày chủ-nhật hồi 17 giờ 30
Ngày thứ năm --
Có buổi ban ngày giảm giá
3009

Miễn khoản học phí. — Các học-sinh trường Cao-đẳng tiểu-học có tên sau này được miễn học phí trong học niên 1925-1926:

Học-trò năm thứ tư

Nguyễn-văn-Đoan, Đỗ-thiện-Hậu, Vũ-mộng-Hân, Tô-Mẫu. Trần-đăng-Việt, Phạm-v-Cát, Phạm-trạo-Thuận, Trần-hữu Phới, Vũ-văn-Kha, Ng-v-Phương, Phạm-ngọc-Ban, Nguyễn-v-Dzinh, P.-ùng-g'a-Yêu.

Học-trò năm thứ ba

Vũ-văn-Mãi, Ng-văn-Đinh, Đào-đức-Vũ, Lương-ng-Hỷ, Đỗ-đức-Trung Lê-bá-Lộc, Phạm-quang-Tài, Bùi-tấn-Bản, Đặng-vũ-Nhạ, Ng-Trước. Ng-trường-Lan, Trần-đăng-Huyến, Ng-v-Côn, Ng-duy-Tỷ.

Học-trò năm thứ hai

Lương-hữu Bích, Vũ-huy Nghiễn, Ng-v-Thước, Ngô-Vân, Ng-đức-Ngọc Lê-văn-Hoan, Lương-đức-Con, Lê-hữu-Tực, Tôn-thất-Hiếu, Ng-x-Hiển, Trần-văn-Khai, Phan-nguyên-Mậu, Trần-bá-Tuyển, Đoàn-văn-Kiểm, Ng-v-Cầu, Phan-bá-Nhu, Đặng-v-Tiêm.

Học-trò năm thứ tư

Trần-gia-Đạo.

Học-trò năm thứ ba

Đỗ-văn-Loan, Trần-đăng-Nhuận, Ng-khắc-Lương, Vũ-nham-Hoạch, Nguyễn-khắc-Thiệu.

Học-trò năm thứ nhì

Vũ-ngọc-Tuyến, Ng-thanh-Nhuận, Vũ-công-Thụy, Phạm-văn-Cần, Vũ-ngọc-Thuận, Ng-v-Thuyết, Lê-huân-Hán.

Học-trò năm thứ nhất

Ngô-trọng-Canh, Ng-huy-Đôn, Bùi-văn-Nhu, Phạm-đình-Khánh, Trần-đình-Rung, Ng-ngọc Dương, Phi-ngọc-Cân, Ng-trọng-Lộc, Ng-ng-Tru.

Số xe cao-su hàng. — Số xe cao-su hàng ở trong thành-phố nay đã được tới 1944 cái rồi, hội đồng xét việc trưng xe của thành-phố định rằng chỉ nên cho ra đến 2000 là cùng, vì sợ rằng nhiều xe quá thì ngổn-ngang đường phố, vậy chỉ còn được ra có 56 cái nữa thôi. Vì số xe nhiều thế cho nên người đi nay đã dễ chịu, cái giá tiền xe nay đã gần rẻ bằng xe sắt lúc trước rồi, có một điều là các chủ xe sẽ không kẳng kẳng lòng thôi, chứ khách đi thì ai cũng bằng lòng.

Có đứa mất trộm. — Chu-thị-Nam 21 tuổi, ở đầu nhà ở số 21, phố hàng Giấy trưa hè trộm vào lấy mất mấy cái quần áo đáng giá tất cả là 40p.

Lạc mất con dê. — M. Bèque giữ thư-viện trên phủ Toàn-quyền ở ngõ hàng Kèn, có khai ngày hôm qua vào hồi 4 giờ, có một con dê trắng lạc mất, không thấy về nhà.

VIỆC BẮC-KỲ

NAM-ĐỊNH

Kẻ nào là thủ phạm? — Mới rồi có một người nhà quê tên là Vũ-đình-Chuyên ở làng Ấn-phú, tổng Mễ-lâm lên tỉnh cất hàng, trọ một nhà hàng cơm ở phố H.N. Đêm gần lúc đi ngủ tên Chuyên có gửi chủ hàng cơm mấy tiền (450$00) để sáng hôm sau lấy.

Sáng hôm sau người hàng cơm giả lại tên Chuyên mấy tiền đã gửi, xong về nhà quê. Bẵng tối, con chủ nhà tên là T. có rủ tên Chuyên đi chơi, đưa vào phố Năng-tĩnh chỗ khuất đèn, bỗng có hai tên nấp ở một xó tối ở ra ôm lấy tên Chuyên rồi rút dao ra bảo: Hễ kêu thì đâm chết. Chúng đánh tên Chuyên đã mệt, rồi cứ ung không xoăng Phú-cốc, lấy đề ăn vào mồm, quần áo và tiền nong lấy cả, rồi lấy rạ phủ lên trên, xong lũ ấy lẩn thẩn cả.

Hồi 5 giờ sáng i ôm sau, có người đi qua nghe thấy tiếng người kêu, bèn đứng lại lật đống rạ lên xem, thấy như vậy liền kêu lên thì lân bang đổ ra, cởi trói và hỏi đầu đuôi, rồi cho mượn quần áo mặc và đi trình sở mật-thám.

Nghe đâu việc này sở mật thám đã tầm nã được bọn hung đồ, hiện còn đang giam để xét.

Hồi Xuân lại cảo

BẮC-NINH

Thiện tiện giam trói người. — Vừa đây ở làng Văn-trung, huyện Tiên-du, có một việc ai nấy nghe thấy cũng lấy làm bất bình. Số là nhà kia có một người khách ở Hà-đông sang chơi, không biết vì cớ gì bị một nhà bảo-cường ở làng ấy sai 4 người tuần bắt trói người khách ấy và đem giam tại điếm từ năm giờ chiều hôm trước đến năm giờ chiều hôm sau, sau khi quan sở tại đã sai người về khám mà chúng bảy còn giam trói người ấy ở đấy một ngày một đêm nữa, cấm không cho ăn uống gì.

Vì lẽ gì mặc lòng, nhưng kẻ nào cậy quyền làm càn như thế, mong rằng quan trên sẽ xét kỹ mà trừng trị một cách nghiêm nhặt.

Ky lai tảo

NINH GIANG (Hải-dương)

Đặt thị xã tại Ninh-giang. — Tại Ninh-giang nay đặt ra một thị xã (commune) gọi là thị-xã Ninh-giang.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Kẻ cắp như rươi! — Đi lâu nay ở chợ tỉnh Thanh, và các phố đã thấy có nhiều kẻ cắp lắm, nhất là ngày phiên chợ, không người này kêu mất thì người nọ, đầu chợ kêu mất cắp, cuối chợ kêu mất cắp. Nhiều người đi chợ về ý mất cả gánh, có người bạc đất lưng, đến khi mua gì sờ đến thì đã mất rồi. Lẽ kẻ cắp này lâu nay lần khuất ở chợ tỉnh mãi, chẳng hay các người có trách nhiệm tuần phòng có trông nom đến không, mà chúng lại kéo lũ năm lũ ba ở chợ, ra phố kiếm ăn tự do như thế. Nếu các người có trách nhiệm cũng sẵn sóc chăm chỉ như việc đi bắt chó thì bọn gian phi đâu lại dám hoành hành như thế.

Người đi chợ lại cảo.

BẾN-THỦY

Một xâu sen bạc. — Hôm vừa rồi ở đây có bắt được một xâu sen bạc toàn là giống cái cả. Nguyên một bọn phụ nữ, thừa dịp chồng đi làm vắng, ở nhà chẳng biết làm việc chi sinh lợi, bèn tụ họp nhau vào một nơi mà thi hành cái kế để mặt « thịt lẫn nhau ». Đáng ngao ngán thay!

P. lai cảo

Tin Cao-mên

NAM-VANG

Kết án lũ phạm nhơn giết ông Bardez

Hôm chủ-nhật 20 décembre, chín giờ tối, Tòa Đại-hình Nam-vang đã kết án lũ phạm-nhơn giết quan Công-sứ Bardez như sau này:

Tên Chuôn: xử-tử;

Pam Binh, D'mor, Simpal: khổ-sai chung-thân; Khmau Im chuông: bảy năm khổ sai; Pang khrongchin Téprung: mười lăm năm khổ sai;

Sam Sim, Dabut: năm năm khổ-sai;

Tên Chouy mới có 17 tuổi: giam vô nhà trừng-trị cho tới khi trưởng-thành.

Còn năm đứa nữa thì tha bổng. Bạc tiền cáo được 2000 đồng bồi-thường. (C. L. B.)

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 31 Décembre 1925

TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN

Đoạn thứ nhất

KIM VÂN KIỀU

(Hồi thứ II)

Điền từ chỗ Thúy-Kiều mượn bằng nhân làm mối để bán mình chuộc tội cho Vương-ông, đến chỗ Kim-Trọng lấy Thúy-Vân.

Đoạn thứ hai.

PHẠM CÔNG CÚC HOA

Đoạn này có hát bài « Nhất nông nhì sĩ » và bài đáp lại « Nhất sĩ nhì nông » rất là hay.

Đoạn thứ ba

VÂN NGUYỆN TIÊN DUYÊN

Trần-vinh-Tuyết cha mẹ mất sớm nuôi 2 em, Vợ Tuyết rất điêu ác và hay ghen tuông, hành hạ 2 em. Hai em gái Tuyết (bị tàn nhẫn quá đưa nhau ra sông tự tử, có Tiên-cô xuống cứu. Tuyết rã anh em bọn đến lập Hội Cấp-Cứu để trừng trị vợ Chỗ này rất là buồn cười).

Tối thứ sáu 1er Janvier 1926

ÔNG THIỆN ÔNG ÁC

Sự tích lạ, tình cảnh hay.
Có đủ cả hỷ, nộ, ai lạc.

Tối thứ bảy 2 Janvier 1926

GI ĐÀ PHẬT GIÁNG HÒA

Ai ngờ kẻ giả Bao-công,
Mà sư hoàng hốt tưởng ông Gi-đà.

Tối chủ-nhật 3 Janvier 1926

LIỆT PHỤ TUYẾT OAN

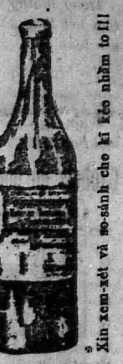
Nhờ chồng đem ánh thờ than,
Lòng ngay bông chịu tiếng oan thành linh.
3006

Le Dentifrice Scientifique
ODANIL
Blanchit les dents
ODANIL
Parfume l'haleine
ODANIL
Empêche la carie
Le tube 3 fr. 25 Le tube
BÁN TẠI:
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
3005

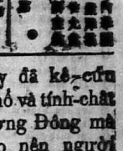
Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc
Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thường ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền: 1$80

Pommade Ribal
Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền: 0$80
BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
30 3

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc rẻ những hình lạ, làm trẻ-con, có trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ bảy, tôi Nguyễn-phong tôi chức phải rằng:
Chiếu ông Quế-Hương phòng văn MONTÈS qui dâng, có chế ra một thứ rượu bổ để ông ngự dùng gọi rượu bổ-đào, dâng lên ông thưởng, truyền bọn phải tôi phải cho qui đường phòng chế-tạo để tiến-cống.
Kính tâu.

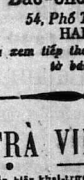

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này. 3001

TRÀ VINH-MẬU
Bản-hiệu khai-trương ở Quảng-Kẻng bên Tàu, đã mấy mươi năm nay, có nổi tiếng chế-tạo ở Vũ-di-sơn, chọn các thứ trà đặc-xuất thượng-hảo-hạng tại trà nguyên nổi cao như liên-tâm, ô-long và thái-tiên, vân vân, dùng cách hóa-học điều chế, xa gần ai cũng biết tiếng.

Mới đây lại phát-minh một thứ trà liên-tâm nhỏ cành, gọi là «SONG SI CHINH-THÁI SANH-THẢO» cũng được những quí-khách hoan-nghênh. Nay xin đem những đều riêng vào trà VINH-MẬU đăng hoài, để quí-khách thưởng trà không cần phải mua lầm.

Có chi-điểm bán trà VINH-MẬU:
Nam-định: phố Khách, số 144.
Hà-nội: phố Hàng-ngang, số 28.
Hải-dương: phố Khách, số 14.
Vinh-Hiển trà điếm cẩn bạch
3028

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sang.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets 3001

Một cái điệu-pháp trừ bệnh

Trong đời người ta, những điều nên sợ nhất là những chứng đau xoàng mà giai, nhờ-g nỗi một nhọc bức tức hàng ngày vì những chứng ấy làm cho chân huyết suy đi, gân cốt kém đ ,hại cho cơ thể hơn là những tật bệnh lớn.

Vì vậy, nhiều gia quyến kia, mỗi khi người lớn hay trẻ con trong mình không đ ợc khỏe mạnh, thì người ta thường dùng thuốc Pilules Pink. Thuốc ấy nguyên bổ huyết bổ cân rất lắm cho lục phủ ngũ tạng và trong có đủ các chất dùng cho người yếu rất tốt.

Hiện nay muốn giữ cho bệnh tật khỏi làm đau đớn, thân thể mệt-nhọc mà muốn hồi-phục lại, và sức khỏe muốn giữ gìn cho tráng-kiện, thì không có thuốc gì công-niệu bằng thuốc :

PILULES PINK

Thuốc Pilules Pink, hiệu bào-chế nào cũng có bán.

3044 j

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mãi mau, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rác phổi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ ! Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

3001 **MÁU BỔ 1$40**

Cachou Lajaunie

là một thứ thuốc làm cho

dễ tiêu,

khỏi ho và khỏi ngứa cổ

Cần cho những người hút thuốc lá. Chỉ có thứ thuốc đó là hay hơn, còn các thứ khác là giả cả.

Giá mỗi hộp là 0$10

Có bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền,

3002 HANOI

Hễ các ngài thấy trong mình mệt nhọc, xanh sao, yếu đuối, ăn không ngon và hay sốt-rét thì các ngài nên dùng ngay chớ ngần ngại, thử

Rượu bổ của ông Bác-sĩ J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đỡ phải tốn kém và lại chóng khỏi nữa.

Giá bán : 2$25 một chai lít
1.20 chai nửa lít

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI 3002

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, sưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc :

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai : 1$40

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

3001

RƯỢU BẠT-HÀ **GET**
PIPPERMINT GET
rượu này uống để mát mà và mát khan tiếng.

3044 g

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là :

Đau tỳ vị, bệnh dầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán : 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu rắn)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hại bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì làm cho hao mòn nói giống của chúng ta : ấy là bệnh hao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không lấy gì làu nặng, sau dần dần nó làm cho yếu các phủ tạng và làm cho giảm hớt cả chân huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh thời-khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chứ người đã bị bệnh hao mòn này chắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu rắn). Dùng thuốc này thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, công việc lại muốn làm ăn như thường, ăn uống dễ tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng còn sợ gì bệnh hao mòn nữa.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3045 I

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

3004

Hễ các ngài thấy trong mình mệt nhọc, xanh sao, yếu đuối, ăn không ngon và hay sốt-rét thì các ngài nên dùng ngay chớ ngần ngại, thử

Rượu bổ của ông Bác-sĩ J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đỡ phải tốn kém và lại chóng khỏi nữa.

Giá bán : 2$25 một chai lít
1.20 chai nửa lít

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI 3002

yếu đuối
vâng vọt

GÂY MÒN

Thiếu SIROP de DESCHIENS có huyết bổ

Kẻm cho trong tấn mấu mẹo, ấy là một vị thuốc rất cần cho Lòng-y trị bệnh. Phải nói hết bao nhiêu lần rồi mà có các thứ thuốc giả mạo nói : Cần nhà thương rồi thành Paris đều dùng mà bán mua ra Paris : DESCHIENS, 6 đường Paul-Lauby và các nhà bán thuốc.

3044 f

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU :

NAM-THỊNH
6, Rue des Cantonnais, 6
HANOI

Hàng rẻ mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.

Mau mau kẻo hết hàng tốt.

3016

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯỚU CỦA ÔNG

Lương-y DEHAUT

uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm hòi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.

Thuốc nước nầy trị các chứng bịnh :

NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI Nhà ông Lương-y DEHAUT, 167, Faubg St-Denis Paris, công khắp trong mấy tiệm thuốc.

3044 e

Thuốc hiệu

ASPIRINE

DES

USINES DU RHÔNE

là thuốc để uống trị những bệnh : Nóng lạnh, sổ mũi, rêm mình các chứng rết cứ Nhứt đầu, nhứt ốc, nhứt răng Đau mình, đau mỏi, đau lưng Nhứt gân cốt, trật cổ.

có bán cùng trong các nhà bán thuốc Phải đòi hỏi cho đặng hiệu "USINES du RHÔNE" mới chắc thuốc tốt, tinh trong và thiệt hiệu-nghiệm

3044 h

Ta chỉ hút thuốc-lá

HIỆU

MÉLIA

mà được

KHOÁI-TRÍ và TINH-THẦN !

BAO GIẤY ĐỎ CÓ ẢNH MÙI ĐẸP

MARINA

BAO GIẤY TRẮNG HIỆU KIM-CƯƠNG

DIAMANT

Bán tại L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Ben-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom-Penh.

3007

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập-lự năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giấy nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI :

ENO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một lítre :* **2$10**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai :* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai :* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghip và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm . . . . . Một chai :* **1,25**

GOUTTES NOTAL, circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều . . . . . Một chai :* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi ci cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu

3003

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc :

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là :

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá : 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền

HANOI 3002

Cần một người thợ mạ kền và một người phụ

HỎI TẠI :

GARAGE BOBILLOT

7, Bd Bobillot — HANOI

(Đến xin việc cần có chứng-chỉ)

3010

Sang Lào có hai ngày

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI

Vinh cứ thứ năm chạy lên Napé ngủ, sáng hôm sau đi đến Thakhek đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ

Thakhek sáng sớm chủ-nhật chạy đến Napé ngủ, sáng hôm sau tới Vinh đáp tàu đêm về Hanoi.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bản-ty liệu xếp xe cho đủ.

Hạng tây đi . . . . . 28$00 một chỗ ngồi.
Hạng ta đi . . . . . 14.00 —

Đường đi Huế và Yên-lý đi Nghĩa-lưng ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lối đánh giây thép : PHAMVANPHI,
Vinh, Đồng-hà, Yên-lý, Thakhek hay là Napé

3012

3004

3046